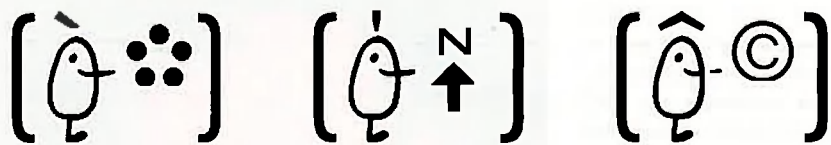


Una carrera de cinc segles



La mare de les universitats valencianes celebra el dia 30 d'abril el seu cinc-centè aniversari. En aquesta data, els Jurats de la ciutat n'aprovaren les constitucions. És el pròleg d'una celebració acadèmica que començarà el mes d'octubre.

Els valencians de l'edat mitjana havien d'anar a Lleida (o a Bolonya, Avinyó, Montpeller, Tolosa...), si volien assolir graus acadèmics.

A la capital del Regne de València, s'hi podia estudiar, perquè els Furs establiren llibertat d'ensenyament, però els graus que autoritzaven a ensenyar, o que aprofitaven per assolir bons càrrecs o beneficis, eren privatis dels estudis generals.

Els Jurats de València, institució de govern col·legiada que creà el rei Jaume I per administrar i governar la ciutat, no entenien per què València havia de ser l'únic regne de la confederació aragonesa privat d'estudis superiors. A Perpinyà el 1349 i a Osca el 1354 se n'hi havien fundats. Catalunya havia aconseguit una butlla papal per erigir-ne a Barcelona el 1450, encara que no s'obrí fins un segle després. A Mallorca, el Catòlic creà un estudi lul·lià el 1483, Catània feia cursos i atorgava graus, i fins i tot Nàpols havia rebut suport del Magnànim.

A final del segle XIV, el Consell de València provà d'obrir una escola municipal de gramàtica, lògica i arts liberals (els esglaons primers de la saviesa medieval), però va ensopegar amb l'oposició del

bisbe i del capítol, que consideraven exclusives de l'església totes les ensenyances. Per fi, el 1412 s'agruparen tots els estudis en una sola escola, amb estatuts aprovats pel Consell de la ciutat i el bisbe, i s'emplaçaren al carrer

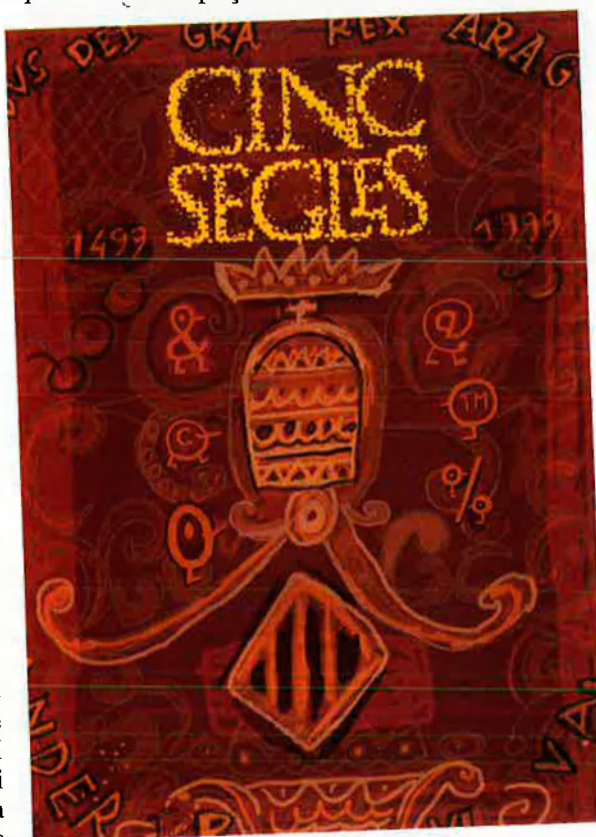
Compte, autor de cèlebres obres valencianes, com ara el Palau de la Generalitat o la Llotja, és encarregat d'adaptar els edificis on ara hi ha la seu històrica del carrer de la Nau per albergar-hi l'Estudi General.

Aquest mateix any, els Jurats tenen encomanada la redacció de les constitucions de l'estudi general. Un any després, eren aprovades i es donava per constituït l'Estudi General de València

La Universitat de València fou un estudi de finançament i patronat del municipi. I això, tot i que la butlla fundacional d'Alexandre VI (1501) i el privilegi reial de Ferran el Catòlic (1502) recorden la tutela que hi exerceixen l'altar i el tron: els interessos de l'església i del poder polític que no sempre han jugat en favor de la saviesa i de la institució universitària.

Trajectòria de la institució. A diferència de les universitats més antigues d'Europa: la de París, la d'Oxford,

la de Bolonya o la de Salamanca, que aparegueren al voltant del segle XIII, la Universitat de València es crea quan domina a Europa l'humanisme italià i les tendències nominalistes vingudes de París i Oxford. A més, hi apareix la Facultat de Medicina, la qual va sa-



de la Fonda de la Nau, que prompte hagué d'ampliar-se. Les esperances d'obtenir una universitat en una urbs tan poblada i capital d'un regne com València augmentaren l'any 1492, quan Roderic de Borja fou nomenat papa.

L'any 1498 l'arquitecte Pere

ber incorporar novetats i adquirir un prestigi mantingut llarg temps.

El vell estudi perillà els anys de la Nova Planta, el segle XVIII, i després d'uns anys d'interinitat va assolir una discreta il·lustració amb la reforma, imposada des de l'absolutisme ministerial, del rector Vicent Blasco.

Els enfrontaments entre absolutistes i liberals s'hi reflectiren en reformes i canvis, en depuracions. Durant la restauració i fins a la Segona República l'estudi s'asserenà i s'assoliren cotes més altes, encara que no arribaren al nivell de les europees.

En 1907 la creació de la junta per a l'ampliació d'estudis o d'uns quants centres d'investigació representen una renovació lenta. L'arribada de la república encoratja un bon nombre de professors universitaris, però, abans del seu tràgic desenllaç (el rector Joan Baptista Peset morí afusellat), a penes tingué temps de legislar sobre les universitats.

L'exili i les depuracions arruïnen una vegada més els centres



d'ensenyament. Després, la llei d'ordinació universitària del 1943 significà l'adaptació del model liberal centralista a controls molt ferris de l'església, de la Falange i del govern. Calia esperar temps recents perquè s'hi implantara de-

finitivament l'autonomia i, amb aquesta, una esperança renovada.

La Universitat de València després de quasi cinc segles d'història aconsegueix la seua vertadera autonomia l'any 1985, amb l'aprovació dels seus actuals estatuts, quan

Antiga facultat de Ciències fotografiada per Basilico. Aquesta foto es troba a l'exposició "Miradas Distantes...".

PROGRAMA D'ACTES DELS CINCS SEGLES

DILLUNS 26

10.00-14.00. Tendències de l'Audiovisual Valencià. Campus dels Taroners, Aulari Nord, aula 505.

17.00. Inauguració del Congrés: "La presència de les dones en la Universitat, després de Cinc Segles". Sala d'actes del Col·legi Major Rector Peset. Pl. Forn de Sant Nicolau, 4.

DIMARTS 27

9.00-20.00. Campionat d'Espanya d'Esport Universitari. Fins el 30 d'abril.

10.00-14.00. Tendències de l'Audiovisual Valencià. Campus de Burjassot, sala d'actes de la Biblioteca de Ciències.

16.00-20.00. Tendències de l'Audiovisual Valencià. Campus dels Taroners, Aulari Sud, aula 517.

DIMECRES 28

9.30. III Debat Universitari de l'Institut Joan Lluís Vives: "Cap a un espai universitari europeu?". Fins el dia 29 a les 14.00. Auditori Montaner del Col·legi Major Lluís Vives. Av. Blasco Ibáñez 23.

16.00-20.00. Tendències de l'Audiovisual Valencià. Campus de Burjassot, sala d'actes de la Biblioteca de Ciències. Campus de Blasco Ibáñez, Aulari V, Taller d'Audiovisuals. Gascó Oliag s/n.

18.00. Altres Músiques per a Cinc Segles. *Master class*: "Introducció a la guitarra sintetitzada", de Jorge Gavaldà. Sala SGAE. Blanqueries, 6, València.

DIJOUS 29

12.00. Música a les Biblioteques. Quintet de Metalls de l'Orquestra Filharmònica de la Universitat. Campus de Burjassot, hall de la Biblioteca de Ciències.

12.00. Fira del Llibre. Inauguració. Espai Universitat de València-Cinc Segles i Xarxa d'Universitats Institut Joan Lluís Vives. Jardí dels Vivers de València.

16.00. Assemblea de la Conferència de Rectors de les Universitats Es-

panyoles. Sala de conferències del Col·legi Major Lluís Vives. Av. Blasco Ibáñez, 23.

16.00-20.00. Tendències de l'Audiovisual Valencià. Campus de Blasco Ibáñez, Aulari V, Taller d'Audiovisuals. Gascó Oliag s/n.

16.30. Inauguració I Congrés d'Activitat Física i Esport a la Universitat. Sala de la Muralla del Col·legi Major Rector Peset. Pl. Forn de Sant Nicolau, 4.

18.00. Música a les Biblioteques. Concert de piano de Daniel Martínez Gil de Tejada i Asunción Blom-Dahl. Campus de Blasco Ibáñez. Sala de Junes Antiga Escola d'Empresarials.

19.00. Teatre: Estrips. A Santa Companya. Sala Palmireno, Facultat de Geografia i Història, Av. Blasco Ibáñez, 28.

19.30. Teatre: *Les dones de Sade*. Grup de Teatre de la Universitat de València. Casa Municipal de Cultura de Burjassot.

20.00. Música a les Biblioteques. Actuació dels cors Caranes i Cantollano. Campus de Taroners, hall de l'edifici Departamental Occidental.

20.00. "Esguards Distantes". Inauguració exposició fotogràfica a l'IVAM.

20.00. Altres Músiques per a Cinc Segles: Concert "Música Mòbil" de Jorge Gavaldà. Club Diario Levante, Traginers 7, Pol. Vara de Quart, València.

DIVENDRES 30

9.00. Tancament i lliurament de premis del Campionat d'Espanya d'Esport Universitari, als llocs on s'hauran desenvolupat, de 9.00 a 14.00.

12.00. Acte commemoratiu de les Constitucions. La Llotja.

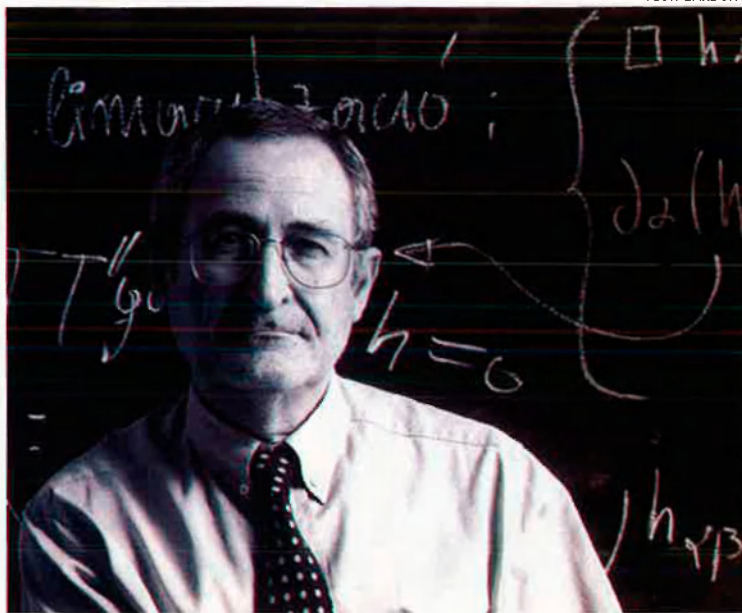
12.00. Música al Botànic. Actuació del Grup de Percussió de l'Orquestra de la Universitat. Jardí Botànic de la Universitat. C/ Beat Gaspar Bono 6.

20.15. Nit d'Amics i Antics Alumnes. Concert de formacions de l'Orfeó i l'Orquestra Filharmònica de la Universitat de València. Palau de la Música.

23.00. Concert: "Cinc Segles: 500 anys en valencià". Amb els sorteigs de la convocatòria "Tens molt a escriure". Actuació de Lax'n'Busto, Mala Junça Ska Band i Sant Gatxo. Sala Roxy.

▶▶

L'any 1985 la Universitat de València adquireix la seva autonomia. Ramon Lapiedra n'era rector. Aquesta fotografia de Ramon Lapiedra ha estat realitzada per Flor Garduño per a l'exposició "Esguards distants. Estudi general de la Universitat de València".



FLOR GARDUÑO

Ramon Lapiedra n'era rector. En la celebració del seu quart centenari, l'any 1902, ja es va discutir sobre autonomia, però no serà fins a les acaballes d'aquest segle que s'assentaran les bases reals d'una autèntica autonomia universitària.

El dia 30 d'abril farà cinc segles de l'aprovació de les constitucions de la Universitat de València pels Jurats de la ciutat. Serà l'inici d'una celebració acadèmica que començarà el mes d'octubre vinent amb l'obertura del curs 1999-2000, any central de la commemoració. Per celebrar el fet, la Universitat rehabilita els seus edificis històrics, recupera el patrimoni artístic i científic i publica obres decisives en la història d'aquesta institució.

Al voltant d'aquesta commemoració s'han organitzat també una sèrie de congressos que reuniran a València importants experts nacionals i internacionals de disciplines del coneixement diverses.

Amb la celebració de Cinc Segles, tant el Col·legi Major Lluís Vives com el nou Col·legi Major Rector Peset veuran reforçada la seua activitat cultural. A més, s'obriran fòrums sobre els problemes i reptes de l'educació, l'ocupació i l'oci el segle XXI i la cooperació Nord-Sud sense fronteres.

L'esport també figurarà en aquesta celebració cinc-centenària. La setmana entrant es farà a Valèn-

cia el campionat d'Espanya interuniversitari i, per a més endavant, hi ha prevista una expedició de muntanyencs universitaris a l'Himàlaia.

Pedro Ruiz Torres, el rector a qui correspon de fer d'amfitrió de les celebracions dels Cinc-Segles, considera que la història de la ciutat de València i, per extensió, del País valencià, no s'entén "separada de la història de la Universitat", que ha donat origen a la Universitat Politècnica, a la d'Alacant i a la de Castelló.

Aquesta influència de la Universitat s'aprecia quan ens acostem a les seues dependències i al campus. L'edifici de la Nau transporta el visitant a l'ocàs de l'Edat Mitjana i al moment del trànsit de la societat valenciana al Renaixement. La construcció del campus de Blasco Ibáñez, a principi del segle XX, era producte del creixement de la ciutat, tant en urbanisme com en població. I la fi d'aquest segle, amb l'arribada en massa d'estudiants a les universitats, es pot resumir amb la construcció del campus de Ciències a Burjassot i el de Ciències Socials a Tarongers.

Però el paper més destacat que ha tingut ha estat de formar durant generacions i generacions els professionals valencians, tant en medicina i botànica, com en humanitats o ciències jurí-

diques i econòmiques. Durant els seus cinc segles de vida, a les aules de la Universitat hi han ensenyat i après personatges de la talla del filòsof Joan Lluís Vives, els humanistes Simón de Rojas Clemente y Rubio i Honorat Joan i Escrivà, el naturalista Josep Antoni Cabanilles, el científic Joan Baptista Coratjà, el matemàtic Vicent Tomàs o els erudits Gregori Maians i Francesc Pérez Bayer. Joan Fuster, Francisco Tomás y Valiente o Manuel Sanchis, per esmentar-ne només alguns del segle XX, se sumen a aquesta llarga llista.

El dia 29 d'abril s'inaugura a l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) una exposició de fotografies sobre la universitat, realitzades per vuit destacats fotògrafs de procedència diversa. Rivas, Barclay, Basilico, Cohen, Wallace, Garduño, García i Chamorro, enfocaren els seus objectius entre l'any 97 i el 98 als edificis, dependències i treballadors i usuaris de la Universitat. El resultat ha estat una interessant mostra de l'interior de la Universitat vista des de fora.

Una renovada imatge de la Universitat dissenyada per Mariscal per representar-la, ha preparat l'antic estudi general per introduir-lo en el segle XXI, un segle d'inesperades conseqüències, en què la Universitat entra com a membre de l'Institut Joan Lluís Vives, organització que integra setze universitats de l'àmbit lingüístic català. La presidència, la té aquest primer semestre de l'any Pedro Ruiz Torres.

La setmana vinent es reunirà a València la Conferència de Rectors Universitaris d'Espanya (CRUE), i més tard la de Rectors Europeus, (CRE).

Amb 60.000 alumnes, 3.000 professors i 1.500 treballadors d'administració i serveis, distribuïts en tres campus universitaris, la Universitat de València ha superat amb més que aprovat, la carrera de cinc segles.

Ester Pinter

